

MAGYARORSZÁG KORMÁNYA

T/11212. számú

törvényjavaslat

a temetőkről és a temetkezésről szóló 1999. évi XLIII. törvény módosításáról

Előadó: Dr. Pintér Sándor
belügyminiszter

Budapest, 2013. május

2013. évi ... törvény
a temetőkről és a temetkezésről szóló 1999. évi XLIII. törvény módosításáról

1. §

A temetőkről és a temetkezésről szóló 1999. évi XLIII. törvény (a továbbiakban: Ttv.) 3. §-a a következő *j*) ponttal egészül ki:

(E törvény alkalmazásában)

j) szociális temetés: az eltemetettő vagy az általa felkért személy személyes közreműködésével, az állam által biztosított kellékekkel ingyenes temetési helyre történő koporsós vagy hamvasztásos temetés, amely az eltemetettő számára ingyenes.”

2. §

A Ttv. 8. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A temető beépítési előírásait a helyi építési szabályzatban kell meghatározni.”

3. §

A Ttv. 16. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„16. § A temető üzemeltetését az e törvényben, kormányrendeletben, továbbá temetőszabályzatban vagy köztemető esetén önkormányzati rendeletben és a kegyeleti közszolgáltatási szerződésben meghatározott rendelkezések szerint kell ellátni. Az üzemeltető

a) biztosítja a temetkezési szolgáltatás, a szociális temetés és a temetőben végzett egyéb vállalkozási tevékenységek temetői rend szerinti ellátásának lehetőségét;

b) biztosítja az eltemetés (urnaelhelyezés) feltételeit, ideértve a temetési helyre való első temetést megelőzően – a szociális temetés kivételével – a sírhely kiadásáról (sírásás) való gondoskodást;

c) megállapítja a temetőlátogatók kegyeletgyakorlásának feltételeit, a nyitvatartási időt;

d) biztosítja a ravatalozó, boncolóhelyiség-csoport és ezek technikai berendezései, a tárolók és hűtők, valamint a temető egyéb közcélú létesítményei (infrastruktúra) karbantartását és működteti azokat;

e) gondoskodik a temetőbe kiszállított elhunytak és az eltemetésükhöz szükséges kellékek átvételéről, valamint biztosítja a temető nyitását, zárását;

f) megőrzi a nyilvántartó könyveket;

g) tájékoztatást nyújt a temetőlátogatóknak;

h) kijelöli a temetési helyeket;

i) elvégzi a temető és létesítményeinek tisztán tartását, az utak karbantartását, síkosságmentesítését és a hóeltakarítást;

j) összegyűjti és elszállítja a hulladékot;

k) gondoskodik a temető rendjének betartásáról és betartatásáról;

- l) összehangolja a temetői létesítmények, így különösen a ravatalozó használatával kapcsolatos temetkezési szolgáltatói tevékenységeket, szervezési intézkedésekkel elősegíti a temetés és az urnaelhelyezés zökkenőmentes lefolytatását;
- m) gondoskodik az ügyfélfogadásról;
- n) ellenőrzi a szociális temetési helyek elhelyezésére, méretezésére vonatkozó előírások betartását; és
- o) szociális temetés esetén biztosítja a sírhely kiásásához, a koporsó leengedéséhez és a betemetéshez szükséges eszközöket.”

4. §

A Ttv. a következő 16/A. §-sal egészül ki:

„16/A. § (1) A köztemető üzemeltetője gondoskodik arról, hogy a szociális temetés lebonyolításában részt vevők megismerhessék a temetéssel összefüggő munkavédelmi, közegészségügyi, járványügyi szabályokat.

(2) Szociális temetés esetén a köztemető üzemeltetője a személyes közreműködést végzők temetőben végzett tevékenységét ellenőrzi. A jogszabályban foglaltak be nem tartása esetén a köztemető üzemeltetője felhívja a személyes közreműködést végzőt a munkavédelmi, közegészségügyi, járványügyi előírások betartására. Ezek nem teljesítése esetén a köztemető üzemeltetője megteszi a szükséges intézkedéseket a feladat elvégzése érdekében, melynek költségei a személyes közreműködést vállalót terhelik.”

5. §

(1) A Ttv. 21. § (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) A hamvakat tartalmazó urnát az eltemetésre köteles személynek az elhunyt végrendelete, ennek hiányában az eltemetésre kötelezett személy teljes bizonyító erejű magánokiratba vagy közokiratba foglalt nyilatkozata, ezek hiányában temető, temetkezési emlékhely befogadó nyilatkozata alapján kell kiadni.”

(2) A Ttv. 21. §-a a következő (4)–(6) bekezdéssel egészül ki:

„(4) Az eltemetésre köteles személy nyilatkozata tartalmazza az eltemetésre köteles személy nevét, születési helyét és idejét, anyja születési nevét, nyilatkozattételkori bejelentett lakcímét és a hamvak elhelyezése tervezett helyének címét.

(5) A hamvakat tartalmazó urna temetőn, temetkezési emlékhelyen kívüli elhelyezése esetén az eltemetésre köteles személy nyilatkozatában vállalja, hogy az urnát kegyeleti igényeknek megfelelő körülmények között tárolja és az elhunyt közeli hozzátartozói részére a kegyeleti jog gyakorlásának lehetőségét biztosítja, valamint az elhunyt közeli hozzátartozóit az urna elhelyezésére szolgáló hely címének változásáról tájékoztatja.

(6) Ha az elhunyt végrendelete a hamvak sorsáról nem rendelkezett vagy nincs végrendelet, a hamvak szétszórása esetén az eltemetésre köteles személy nyilatkozatának

tartalmaznia kell azon kijelentést, hogy az elhunyt közeli hozzátartozói egyetértenek a hamvak szétszórásának helye, ideje és módja tekintetében.”

6. §

A Ttv. 22. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A temetési hely felett – a nemzeti sírkertbe tartozó temetési hely, valamint a hősi temetési hely kivételével – az rendelkezik, aki megváltotta. Több azonos jogállású örökös esetén – ellenkező megállapodásuk hiányában – a rendelkezési jog kizárólag együttesen gyakorolható.”

7. §

A Ttv. 23. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„23. § Temetőn, temetkezési emlékhelyen és hamvasztóüzemen kívül holttestet ravatalozni az egészségügyi államigazgatási szerv engedélyével lehet.”

8. §

A Ttv. II. Fejezete a következő 24/A–24/C. §-sal és az azt megelőző alcímmel egészül ki:

„A szociális temetés

24/A. § (1) Szociális temetés esetén e törvény rendelkezéseit ebben az alcímben meghatározott eltérésekkel kell alkalmazni.

(2) Szociális temetést az eltemettetésre kötelezett igényelhet az elhunyt utolsó lakóhelye szerinti önkormányzattól.

(3) Szociális temetés keretében az elhunyt hűtéséről, szállításáról, továbbá az eltemettető választása szerint a hamvasztásról az állam gondoskodik. A szociális temetéshez az állam sírhelyet, koporsót, urnát és sírjelet biztosít.

(4) A köztemető fenntartója jogszabályban meghatározott esetben a köztemetőben szociális parcellát jelöl ki. Vallási közösség tulajdonában lévő temetőben szociális parcellát akkor kell kijelölni, ha a helyi önkormányzat tulajdonában a településen nincs köztemető. Szociális parcellában kizárólag szociális temetés végezhető.

(5) Szociális temetés választása esetén az eltemettetőt temetési költségek nem terhelik, és azok hagyatéki teherként sem érvényesíthetők. Ha az eltemettető a szociális temetésre vonatkozó jogszabályi előírásoktól eltér, köteles a temetéshez kapcsolódó előkészítés, öltöztetés, szállítás, hűtés, esetleges hamvasztás költségét, a sírhely megváltási díját, a felhasznált koporsó vagy urna és sírjel árát a költségviselő szervezet részére megtéríteni.

(6) Szociális temetésre nem kerülhet sor, ha a temetést szerződésben vállalták.

(7) Az eltemettető vagy az általa felkért személy a szociális temetés igénylése során nyilatkozatban vállalja, hogy maga látja el a következő temetkezési szolgáltatásokat:

a) az elhunyt temetésre való előkészítése (mosdatása, felöltöztetése), kivéve a 24/B. § (1) és (2) bekezdésében meghatározott esetet,

- b) sír vagy urnasír kiásása és visszahantolása,
 - c) koporsó, urna gépjármű nélküli szállítása a temetőn belül, és
 - d) a sírba helyezés vagy urnaelhelyezés
- (a továbbiakban együtt: személyes közreműködés).

(8) Az eltemettető és a szociális temetésben közreműködők nyilatkoznak továbbá arról, hogy

- a) a (7) bekezdésben meghatározott tevékenységek elvégzése kapcsán az eltemettető nem ajánl fel, a személyes közreműködők pedig nem fogadnak el semmilyen ellenszolgáltatást,
- b) a szociális parcellával rendelkező temető üzemeltetője a munkavégzés szabályairól őket tájékoztatta, a munkavégzés során esetlegesen előforduló baleset miatt kártérítési követeléssel sem a temető tulajdonosa, sem a temető üzemeltetője, sem pedig az eltemettető felé nem élhetnek.

(9) A (7) és (8) bekezdésben meghatározott nyilatkozatokat legkésőbb a munkavégzés megkezdése előtt a szociális parcellával rendelkező temető üzemeltetője részére az eltemettető köteles átadni, ennek hiányában a munkavégzés megkezdését a temető üzemeltetőjének meg kell akadályoznia.

(10) Ha a szociális temetés iránti igény bejelentését követően olyan igazolható körülmény merül fel, ami a személyes közreműködést vállalót megakadályozza a személyes közreműködés ellátásában, az eltemettető más személyt kérhet fel és erről tájékoztatja az önkormányzatot.

(11) Amennyiben az eltemettető szociális temetést igényelt, azonban nem tud gondoskodni a személyes közreműködés biztosításáról és erről tájékoztatja az önkormányzatot, amely közkieltségen történő temetés keretében gondoskodik az elhunyt eltemettetéséről. A költségek hagyatéki teherként érvényesíthetők.

24/B. § (1) Egészségügyi intézményben elhunytnál és boncolás esetén nincs lehetőség a személyes öltöztetésre. Egészségügyi és boncolást végző intézmény a boncolást követően a szociális temetés igénylésének igazolása alapján a holttestet a kegyeleti szempontok figyelembevételével helyreállítva és felöltöztetve adja át.

(2) A halottvizsgálati bizonyítványt kiállító orvos a holttesttel való közvetlen érintkezést a szociális temetésben személyes közreműködést ellátók számára közegészségügyi, járványügyi vagy kegyeleti okokból megtilthatja.

(3) Szociális temetés esetén kizárólag a 24/A. § (3) bekezdésében meghatározott kellékeket lehet felhasználni.

(4) Szociális temetés esetén az elhunyt ravatalozása, búcsúztatása a sírnál is történhet.

(5) Szociális temetési helyre az első betemetéstől számított 25 éven belül kizárólag szociális temetés keretében urna elhelyezése történhet.

(6) A szociális temetés ezen alcímben meghatározott előírásai vallási közösség szertartásai szerint végzett temetés esetén a vallási közösség hitéleti tevékenységét, vallási szokásait nem érintik.

24/C. § (1) Amennyiben szociális temetés keretében hamvasztásos temetésre kerül sor, a holttest hamvasztásának költségét az elhunyt utolsó lakóhelye szerinti önkormányzat viseli.

(2) Szociális temetés igénybevételekor a holttest köztemetőben történő tárolásának és hűtésének költségét a köztemető fenntartója viseli.

(3) A szociális temetés keretében a sírhely és a kellékek ingyenes biztosítása nem minősül ajándékozásnak, illetékfizetési kötelezettséget nem keletkeztet.”

9. §

A Ttv. 25. § (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(3) E törvény értelmében nem minősül temetkezési szolgáltatásnak

- a)* a vallási közösség tulajdonában lévő temetőben, temetkezési emlékhelyen a vallási közösség által vallási szertartás keretében végzett urnaelhelyezés,
- b)* a felnőtt hospice-palliatív vagy gyermek palliatív ellátás nyújtására működési engedéllyel rendelkező fekvőbeteg-szakellátást nyújtó egészségügyi szolgáltatónál végzett ravatalozás, valamint
- c)* a szociális temetés során a hozzátartozó vagy az általa felkért személy által végzett, a 24/A. § (7) bekezdésében felsorolt temetkezési szolgáltatási elemek végzése.”

10. §

A Ttv. 26. §-a a következő (3) és (4) bekezdéssel egészül ki:

„(3) A temetkezési szolgáltató az általa kínált szolgáltatások és kellékek árlistáját a honlapján és a temetésfelvételi irodájában olvasható és áttekinthető módon nyilvánosan közzéteszi. A kellék vagy szolgáltatás megrendelése idején közzétett áráktól a megrendelő hátrányára eltérni nem lehet.

(4) A temetkezési szolgáltató a megrendelők által rendelkezésre bocsátott kellékek átvételéért külön díjat nem számíthat fel.”

11. §

(1) A Ttv. 27. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A temetkezési szolgáltató a temető, a hamvasztóüzem és a temetkezési emlékhely területén kívül

a) a temetkezési szolgáltatások közül a temetésfelvételt, az elhunyt temetésre való előkészítését és a temetéshez szükséges kellékekkel történő ellátását, valamint

b) a temetkezési szolgáltatás ellátása során az elhunyt hűtését és a halottszállító jármű tárolását

csak temetkezési szolgáltatói telephelyen végezheti.”

(2) A Ttv. 27. §-a a következő (3) bekezdéssel egészül ki:

„(3) Fekvőbeteg-szakellátást végző egészségügyi intézmény bármely pontjától számított 200 méteres távolságban nem lehet temetkezési szolgáltatás céljából telephelyet létesíteni és működtetni.”

12. §

A Ttv. 29. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) Az egészségügyi intézménnyel közalkalmazotti jogviszonyban, munkaviszonyban vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban álló, a halottak kezelésében, kiadásában érintett alkalmazott vagy vele közös háztartásban élő hozzátartozója nem lehet temetkezési szolgáltatást végző egyéni vállalkozó, egyéni cég, gazdasági társaság vezető tisztségviselője, alkalmazottja, vagy – a nyilvánosan működő részvénytársaságot kivéve – tagja.”

13. §

A Ttv. 30. § (2) bekezdés *b)* és *e)* pontja helyébe a következő rendelkezések lépnek:

(A temetkezési szolgáltatási tevékenység folytatását a temetkezési szolgáltatást engedélyező hatóság annak engedélyezi)

„*b)* aki igazolja az e törvény végrehajtásáról kiadott kormányrendelet szerinti vagyoni biztosíték rendelkezésre állását,

e) aki saját maga, vagy gazdálkodó szervezet esetében legalább egy, a temetkezési szolgáltatási tevékenységben személyesen közreműködő alkalmazottja rendelkezik a kormányrendeletben meghatározott szakmai képesítéssel és megfelel az ott meghatározott feltételeknek.”

14. §

A Ttv. 34. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„34. § (1) Ha a temetkezési szolgáltatásokat engedélyező hatóság megállapítja, hogy a temetkezési szolgáltató a tevékenységére vonatkozó, jogszabályban előírt feltételt nem teljesíti vagy az engedély kiadásának feltételei már nem állnak fenn, az engedélyt haladéktalanul visszavonja.

(2) Ha a hatóság ellenőrzése során azt állapította meg, hogy a temetkezési szolgáltató a hatóságok által előírt kötelezettséget nem tartja be és a kötelezettség betartására felszólító hatósági végzés kézhezvételétől számított 30 napon belül a szolgáltató a felszólításnak nem tesz eleget, a temetkezési szolgáltatásokat engedélyező hatóság – a jogsértés súlyát, jellegét és ismétlődését figyelembe véve – százezer forinttól egymillió forintig terjedő bírságot szab ki. Ha a kötelezettség betartására felszólító végzés kézhezvételétől számított 60 napon belül a temetkezési szolgáltató a jogszabályoknak és hatósági határozatnak megfelelő működést nem állítja helyre, a temetkezési szolgáltatásokat engedélyező hatóság az engedélyt – adott tevékenység, telephely, vagy mindkettő vonatkozásában – visszavonja.”

15. §

A Ttv. 35. §-a a következő (3) bekezdéssel egészül ki:

„(3) Holttestet temető, temetkezési emlékhely és hamvasztóüzem ingatlanán kívül halotyszállító autóban március 1. és szeptember 30. között vagy 90 percnél hosszabb idejű szállítás esetében legfeljebb +18 °C-on lehet szállítani.”

16. §

A Ttv. 37. §-a helyébe a következő rendelkezések lépnek:

„37.§ (1) Hamvasztóüzemi építményt létesíteni vagy átalakítani, felújítani a helyi építési szabályzatnak megfelelően és építési engedély birtokában lehet.

(2) A hamvasztóüzem köteles az adott következő naptári félévre vonatkozó hamvasztási, valamint a hamvasztással kapcsolatos egyéb szolgáltatási árait, így különösen a kilométerenkénti szállítási díjat, az általa forgalmazott hamvasztó koporsó, urna és urnabetét árait december 1-jéig és június 1-jéig közzétenni. A közzétett árak minden temetkezési szolgáltatóra egységesen alkalmazandóak.

(3) A hamvasztóüzem a szolgáltatásainak igénybevételével összefüggésben a temetkezési szolgáltató részére kifizetést nem teljesíthet.

(4) A hamvasztóüzemben nyilvántartó könyvet kell vezetni, amely tartalmazza

- a) a sorszámot,
- b) a hamvasztás napját,
- c) az elhalt nevét, születési helyét és idejét, anyja születési nevét,
- d) az elhalálozás helyét és idejét,
- e) az elhaltat az üzembe beszállító szolgáltató nevét, címét, a szállító gépjármű forgalmi rendszámát, az átvétel napját, idejét,
- f) az urnaátadás idejét, módját, az átadás azonosító adatait vagy az átvevő nevét, címét és aláírását.

(5) Temetőn, temetkezési emlékhelyen kívül történő elhelyezés esetén a nyilvántartó könyvbe be kell jegyezni a hamvak elhelyezésének helyét, a nyilatkozatot tett eltemetésre köteles személy nevét, születési helyét és idejét, anyja születési nevét, és meg kell őrizni a nyilatkozat másolatát.

(6) A nyilvántartó könyvet és a hamvasztóüzem által őrzött nyilatkozatokat az üzem fennállásáig meg kell őrizni. Ha a hamvasztóüzem megszűnik, a nyilvántartó könyv és a nyilatkozatok levéltárban való elhelyezéséről a hamvasztóüzem tulajdonosa gondoskodik. Ha a hamvasztóüzem más tulajdonos birtokába kerül, az új tulajdonos köteles a nyilvántartó könyvet tovább vezetni, valamint a korábbi nyilvántartó könyveket és nyilatkozatokat megőrizni.

(7) A nyilvántartó könyvben és a nyilatkozatokban foglalt adatokat csak a temetkezési szolgáltatást felügyelő hatóság és a hamvasztást megrendelő személy tekintheti meg. A hamvak elhelyezési helyéről a hamvasztóüzem a kegyeleti jogokat gyakorolni kívánó részére felvilágosítást ad.”

17. §

(1) A Ttv. 40. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A temető tulajdonosa, köztemető esetén az önkormányzat rendelete kötelezővé teheti a temetőn belüli, az elhunyt hűtésével, a temetőben erre a célra rendszeresített szállító járművön történő szállításával, továbbá a hamvaknak az erre szolgáló berendezéssel történő szórásával, urnaelhelyezéssel, sírásással, sírhelynyitással, sírbahelyezéssel és visszahantolással kapcsolatos feladatok ellátására az üzemeltető szakszemélyzetének és berendezésének igénybevételét (a továbbiakban: az üzemeltető által biztosított szolgáltatás).”

(2) A Ttv. 40. §-a a következő (6) bekezdéssel egészül ki:

„(6) A temető üzemeltetője a szabályzatban megállapított díjakon felül más díjat nem állapíthat meg. Nem szedhető díj a temetőlátogatásért, a temetői utak használatáért és a temetési hely gondozásához igénybe vett vízért.”

18. §

(1) A Ttv. 41. § (1) bekezdés *b*) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

(Felhatalmazást kap a Kormány, hogy rendeletben állapítsa meg)

„*b*) a temetkezési szolgáltatási és temetőüzemeltetési tevékenység ellátására való jogosultság és kötelezettség eseteit, a közköltségen történő temetés, a belföldi és külföldi halotyszállítás, a nem magyar állampolgár belföldi eltemetésének és hamvasztásának szabályait, továbbá a hamvak kiadásához szükséges nyilatkozat tartalmát;”

(2) A Ttv. 41. § (1) bekezdése a következő *i)–k*) ponttal egészül ki:

(Felhatalmazást kap a Kormány, hogy rendeletben állapítsa meg)

„*i*) a szociális és köztemetésekhez kapcsolódó hamvasztás legmagasabb díját;

j) a szociális temetési helyekre vonatkozó eltérő szabályok, a szociális temetés igénybevételének részletes szabályait;

k) a szociális temetés esetén a holttest egészségügyi intézményben történő hűtésének részletes szabályait.”

19. §

A Ttv. a következő 44. és 45. §-sal egészül ki:

„44. § A 27. § (3) bekezdését a 2014. január 1-jén temetkezési szolgáltatás céljából működtetett telephelyre

- a) ha a temetkezési szolgáltató a telephelyül szolgáló ingatlan tulajdonosa, 2015. január 1-jétől,
 b) ha a temetkezési szolgáltató a telephelyül szolgáló ingatlan hasznosítására más jogcímen jogosult, 2014. július 1-jétől
 kell alkalmazni.

45. § Ez a törvény a belső piaci szolgáltatásokról szóló, 2006. december 12-i 2006/123/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvnek való megfelelést szolgálja.”

20. §

A Ttv.

- a) 3. § a) pontjában az „igazgatási területén” szövegrész helyébe a „közigazgatási területén”, a „beépítésre szánt” szöveg helyébe a „beépítésre szánt vagy beépítésre nem szánt”,
 b) a 3. § b) pontjában a „temető is” szövegrész helyébe a „temető vagy temetőrész”,
 c) 41. § (1) bekezdés c) pontjában a „működési” szövegrész helyébe a „létesítési, működési”,
 d) 41. § (3) bekezdés b) pontjában az „a temető használatának” szövegrész helyébe az „a temető, ravatalozó használatának”,
 e) 41. § (3) bekezdés e) pontjában a „megváltási díját” szövegrész helyébe a „megváltásának és újraváltásának díját” szöveg, a „vállalkozók részéről történő” helyébe az „és az üzemeltető által biztosított szolgáltatások”,
 f) 41. § (3) bekezdés f) pontjában az „illetőleg” szövegrész helyébe az „a szociális temetés és” szöveg lép.

21. §

Hatályát veszti a Ttv.

- a) 9. § (1) bekezdés g) pontjában az „a temető területének – rendeltetésének és a hely jellegének megfelelő – parkosítását,” szövegrész,
 b) 25. § (1) bekezdés e) pontja, és
 c) 29. § (2) bekezdése.

22. §

- (1) Ez a törvény – a (2) bekezdésben foglalt kivétellel – 2014. január 1-jén lép hatályba.
 (2) A 15. § 2015. január 1-jén lép hatályba.
 (3) Ez a törvény a belső piaci szolgáltatásokról szóló, 2006. december 12-i 2006/123/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvnek való megfelelést szolgálja.

ÁLTALÁNOS INDOKOLÁS

A szociális temetés intézményének megteremtésével a törvényjavaslat (a továbbiakban: Javaslat) alanyi jogon mindenkinek ingyenes választási lehetőséget biztosít az elhunyt eltemetésére.

A köztemető fenntartója minden köztemetőben köteles külön parcellát kijelölni a koporsós vagy urnás szociális temetési helyek számára.

Települési önkormányzat a köztemető fenntartásáról más tulajdonossal – adott esetben egyházzal – történt megállapodás útján is gondoskodhat. Ennek megfelelően tehát előfordulhat, hogy amennyiben az egyházi tulajdonú temető köztemetőként működik, a szociális parcella létesítése ebben a temetőben is kötelezővé válik. Azokon a településeken, ahol az önkormányzat saját tulajdonú temetővel rendelkezik, az egyházi temetőkre a szociális parcella kialakításának kötelezettsége nem vonatkozik.

Ezekben a parcellákban a sírhely első alkalommal történő megváltása az eltemettető számára ingyenes. A temetéshez az állam által biztosított kellékeket (temető, urna, sírjel) használja fel az eltemettető. Szociális temetési helyen a sír megjelölésére kizárólag fa fejfa vagy fa kereszt használható, és a ravatalozás, búcsúztatás a sírnál is történhet.

A szociális temetés egyik jellemzője, hogy annak során az eltemettető vállalja azt, hogy ő maga, vagy az általa felkért személy a temetés során személyesen közreműködik. Amennyiben utóbb kiderül, hogy mégsem tudja vállalni a személyes közreműködést, akkor az önkormányzat gondoskodik a temetésről közkölséges temetés keretében. Ebben az esetben a temetési költségek hagyatéki teherként megjelennek.

A halottszállítás tekintetében szociális temetés esetén meg kell különböztetni a temetőn belüli és a temetőn kívüli szállítást. A temetőn belül lehetővé válik a jármű igénybevétele nélküli szállítás, azaz a hozzátartozók vihetik pl. kézben a koporsót vagy urnát. Amennyiben járművel történő szállításra kerül sor, akkor továbbra is kizárólag az erre a célra kialakított halottszállító járművel lehet szállítani.

A temető üzemeltetése során a törvény, a törvény végrehajtásáról szóló kormányrendelet, egyházi temető esetén a temetőszabályzat, köztemető esetén önkormányzati rendeletben meghatározott rendelkezések szerint kell ellátni. A szociális temetésre vonatkozó részletes szabályok megállapítására is – a jogszabályi keretek között – temetőszabályzatban vagy önkormányzati rendeletben van lehetőség.

RÉSZLETES INDOKOLÁS

az 1. §-hoz

A szociális temetési forma bevezetése a hozzátartozók számára egy ingyenes temetési formát biztosít, amelynek fogalmát ez a rendelkezés határozza meg.

a 2. §-hoz

A Javaslát megteremti az építésügyi szabályozással való összhangot, a pontosítás célja egyértelműsíteni azt, hogy a helyi szabályozási terv az építési szabályzat része.

a 3–4. §-hoz

A temető üzemeltetőjének a szociális temetés bevezetésével új feladatai lesznek: biztosítani kell a szociális temetések összehangolását, ellenőriznie kell a hozzátartozók személyes közreműködése keretében elvégzett sírásást, ravatalozást, biztosítani kell az ehhez szükséges eszközöket és gondoskodnia kell az elhunyt eltemetéséhez szükséges kellékek átvételéről. A temető üzemeltetőjének feladata, hogy a hozzátartozók a munkavédelmi, közegészségügyi, járványügyi szabályokat megismerjék. A szabályok betartatása érdekében az üzemeltető felhívhat az előírások betartására, ezek nem teljesítése esetén pedig a munkálatok elvégzéséről – az eltemettető költségére – maga intézkedik.

az 5. §-hoz

Egyre gyakoribb, hogy a temetésre kötelezettek hazaviszik az elhunyt hamvait. Ezzel egyrészt akadályozzák más hozzátartozók kegyeletgyakorlását, másrészt a hamvak helyének nyilvántartása sem megoldott. A problémák kiküszöbölése érdekében a szabályozás a jelenlegi gyakorlathoz képest némileg szigorodik: az urna hazavitele abban az esetben lehetséges, amennyiben azt az elhunyt végrendeletében kérte, vagy a temetésre kötelezett nyilatkozik arról, hogy más hozzátartozók számára a kegyeleti jog gyakorlásának lehetőségét biztosítja. A hamvak szétszórására csak akkor kerülhet sor, ha azzal az elhunyt hozzátartozói egyetértenek.

A nyilatkozat megőrzésére leginkább a hamvasztóüzemek alkalmasak, tekintettel arra, hogy a szolgáltatás megrendelésekor az eltemettető szándéka már ismert, a hamvasztóüzemek részletes nyilvántartásokkal rendelkeznek, és korlátozott számuk lehetővé teszi a nyilvántartások egyszerű elérését, ellenőrzését.

Abban az esetben, ha a hamvak elhelyezésére temetőben vagy temetkezési emlékhelyen kerül sor, a sírhely megváltásáról szóló befogadó nyilatkozat tanúsítja, hogy a hozzátartozók a hamvakat ezeken a helyszíneken kívánják elhelyezni. Ily módon minden urna elhelyezése visszakövethetővé válik.

a 6. §-hoz

Mivel a sírhely feletti rendelkezési jog a megváltó halálával tovább öröklődik, gyakorlati problémát okoz, ha a jog gyakorlását több örökös egyszerre gyakorolni kívánja. A módosítás ennek pontosítását tartalmazza.

a 7. §-hoz

A módosítás lehetőséget biztosít a hamvasztóüzemben a ravatalozás feltételeinek megteremtésére. Európában elterjedt gyakorlat a krematóriumok búcsúztató helységeiben a hamvasztás előtti búcsúzás, amelynek feltételeit itthon is célszerű biztosítani.

a 8. §-hoz

A szociális temetési forma bevezetése bármely eltemettető számára egy ingyenes temetési formát biztosít, amelyet az elhunyt utolsó lakhelye szerinti önkormányzatnál kell igényelni. A szociális temetés költségei hagyatéki teherként nem érvényesíthetőek. A szociális temetés tartalmazza az elhunyt szállítását, hűtését, boncolás utáni öltöztetését, hamvasztását, az eltemetéshez szükséges sírhelyet és kellékeket. A szolgáltatás tartalmától eltérni nem lehet. Abban az esetben, ha az eltemettető a csomag tartalmától mégis eltér, az addigi juttatások árát vissza kell fizetnie.

Szociális temetésre akkor kerülhet sor, ha az eltemetést a haláleset megelőzően más szerződésben (pl. temetési előszerződésben, eltartási szerződésben vagy más eltemetésre irányuló szerződésben) nem vállalta.

A szociális temetés keretében az eltemettető vállalja, hogy ő maga, vagy az általa felkért személy a temetés során személyesen közreműködik. A törvényben meghatározott temetkezési szolgáltatási tevékenységek közül a következők tartoznak a személyes közreműködés keretébe: az elhunyt öltöztetése, előkészítése (kizárólag abban az esetben, ha nem kórházban történt a haláleset és boncolásra sem kerül sor, tehát pl. az illető otthonában történő halál esetén), a sír kiásása és visszahantolása, a koporsó sírba helyezése vagy urnaelhelyezés, temetőn belüli halottszállítás. Ezen elemek elvégzéséhez temetkezési szolgáltató nem vehető igénybe, és a tevékenység ellátásáért ellenszolgáltatást sem felajánlani, sem elfogadni nem lehet.

A felsorolt tevékenységeket a hozzátartozó saját felelősségére végzi. A temető üzemeltetője a temetői munkavégzéshez szükséges szabályokról a hozzátartozókat tájékoztatja. Amennyiben a hozzátartozó mégsem tudja vállalni a személyes közreműködést, az önkormányzat az elhunyt közköltséges eltemetéséről gondoskodik.

Közegészségügyi, járványügyi, kegyeleti okokból a halottvizsgálatot végző orvos a személyes közreműködést korlátozhatja vagy megtilthatja. Boncolást követően az egészségügyi intézmény az elhunyt temetésre való előkészítését, öltöztetését szociális temetés esetén elvégzi, azonban a holttest rekonstruálása, kozmetikázása, maszkolása nem része a holttest előkészítésének.

Szociális temetési helyre második koporsós betemetés nem, csak urnás rátemetés történhet.

A szabályozás rendelkezik a költségek viseléséről és arról, hogy a szociális temetés mentesül az illetékek és közterhek alól.

a 9. §-hoz

A palliatív ellátás nyújtását végző hospice intézmények tevékenységének célja a súlyos betegségük végstádiumában levő betegek életminőségének javítása, testi és lelki szenvedéseik enyhítése, valamint a hozzátartozók segítése a betegség és a gyász terheinek viselésében. Az ilyen intézmények tevékenységét segíti, ha az elhunytaktól történő elbúcsúzás lehetősége biztosítható. Ennek érdekében a tervezet a hospice intézményben végzett ravatalozást kiveszi a temetkezési szolgáltatások közül, így az ott végzett ravatalozás külön engedély nélkül végezhető.

Az egyházi tulajdonban lévő temetőben, temetkezési emlékhelyeken – altemplomokban – az urna elhelyezése nem minősül temetkezési szolgáltatásnak.

a 10. §-hoz

A hozzátartozók, eltemettetők érdeke, hogy a temetkezési szolgáltatók árai könnyen elérhetőek, összehasonlíthatóak legyenek. A szabályozás rögzíti azt is, hogy a temetkezési szolgáltató a hozzátartozó által biztosított kellékek használatáért, átvételéért nem számíthat fel külön díjat.

a 11. §-hoz

A korábbi szabályozás alapján a temetkezési szolgáltatók telephelye külön engedélyezés alapján működhetett. A telephely engedélyezési eljárás megszűnt. A telephely vizsgálata a temetkezési szolgáltató működési engedélyezésének részét képezi, önálló engedélyezési eljárás alá nem esik. A módosítás ezt a pontosítást tartalmazza.

A hatályos szabályozás tiltja az egészségügyi intézmények területén a temetésfelvételt, mivel az pszichés megterhelést jelent mind a betegeknek, mind a hozzátartozóiknak. Elterjedt gyakorlat azonban, hogy a temetkezési szolgáltatók ezen intézmények közvetlen közelében, gyakran a kórházak bejáratával szemben temetés-felvételi irodát működtetnek. A módosítás megtiltja a temetés-felvételi irodák működtetését a fekvőbeteg-szakellátást végző egészségügyi intézmények 200 méteres körzetében.

a 12. §-hoz

A módosítás pontosítja a temetkezési szolgáltatók összeférhetlenségére vonatkozó szabályokat, és az összeférhetlenséget minden olyan, az egészségügyi intézménnyel jogviszonyban álló munkavállalóra kiterjeszti, aki munkája során a halottak kezelésében, kiadásában részt vesz.

a 13–14. §-hoz

A törvény módosítása meghatározza a temetkezési szolgáltatók ellenőrzésének, szankcionálásának szabályait. A temetkezési szolgáltatásokat engedélyező hatóság számára biztosítja a lehetőséget a bírság kiszabására, illetve a működési engedély visszavonására.

a 15. §-hoz

Közegészségügyi szempontok indokolják az elhunyt hűtött körülmények közötti szállítását. A jogszabály kivételt tesz a temetőn, temetkezési emlékhelyen belül történő, illetve az év hűvösebb időszakában történő rövid időtartamú szállítások esetén.

a 16. §-hoz

A hozzátartozó érdeke, hogy a hamvasztások árairól teljes körű tájékoztatást kaphasson, ezért a hamvasztóüzemek kötelesek félévente, előzetesen közzétenni a náluk érvényesített, mindenkire egységesen kötelező árakat.

A hamvasztóüzemek nyilvántartásának tartalmát, a nyilvántartások megőrzésének idejét, a betekintési jogosultságot a jövőben a törvény határozza meg.

A jövőben a hamvasztóüzemek feladata az urnák elhelyezésére vonatkozó adatok őrzése.

a 17. §-hoz

A korábbi szabályozás szerint köztemető esetén az önkormányzat a temetőn belül a holttest hűtését, temetőn belül járművel történő szállítását, a hamvak erre szolgáló berendezéssel történő szórását, továbbá a sírhelynyitást és visszahantolást helyi rendeletében a temető üzemeltetőjének kizárólagos hatáskörébe adhatta. A módosítás pontosító rendelkezéseket tartalmaz, a jogosultságok körét kibővíti és meghatározza az önkormányzatok számára a díj megállapítására vonatkozó szabályokat. A módosítás kibővíti a temetőtulajdonosok körét és jogát arra, hogy a temetőben végzett temetkezési szolgáltatási elemek közül a jövőben több feladatot a temető üzemeltetőjére bizzanak. A módosítás a temetőüzemeltetők által szedhető díjakra vonatkozó szabályozást is tartalmaz, és törvényi szintre emeli azt a szabályozást, hogy nem szedhető díj a temetőlátogatásért, a temetői utak használatáért és a temetési hely gondozásához igénybe vett vízért.

a 18. §-hoz

A módosítás a Kormány részére adott felhatalmazást pontosítja, kiegészíti a temetőüzemeltetők feladatkörét és a díjakkal kapcsolatos szabályozást.

A Javaslat új felhatalmazó rendelkezésekkel egészíti ki a törvényt; felhatalmazást ad a hamvasztás legmagasabb díjának, az eljárási szabályoknak és a holttest egészségügyi intézményben történő hűtésének részletes szabályai megállapítására.

a 19. §-hoz

A temetésfelvételi irodák egészségügyi intézményektől való védőtávolságának bevezetésére két lépésben kerül sor: a saját tulajdonban lévő irodák megszüntetésére vonatkozó hatálybalépés időpontja 2015. január 1., az egyéb jogcímen használt irodák esetében 2014. július 1.

A temetkezési szolgáltatás a szolgáltatási irányelv hatálya alá tartozik. A hamvasztással kapcsolatban bevezetésre kerülő hatósági árra és temetésfelvételi irodákhoz kapcsolódó védőtávolságra tekintettel a Javaslat szolgáltatási notifikációjára kerül sor.

20–21. §-hoz

Temető beépítésre szánt és nem szánt területen is létrehozható.

A köztemető fogalmának temetőrésze vonatkozó kiterjesztése segíti a saját temetővel nem rendelkező önkormányzatokat, hogy a köztemető fenntartási kötelezettségüknek könnyebben tegyenek eleget.

A módosítást követően a parkosítás kikerül a kötelező temetői infrastruktúra köréből. A temetési szertartás körében végzett világi búcsúztatás nem minősül temetkezési szolgáltatásnak.

A továbbiakban pontosító jellegű módosításokra kerül sor.

a 22. §-hoz

A záró rendelkezések a hatálybalépés időpontját határozzák meg, valamint a szolgáltatási irányelv előírásainak megfelelő notifikáció teljesítésére utalnak.